

הרמקולים של הנחירות-במיגדלי הדממה

לארוחתם - ואיך אפשר להתאפק?

משם ועלינו מעט במעלה ההר, הגענו לגן ציבורי מרהיב-עין. הוא היה מכוסה כולו מידשאות ושיחים, אך לא עמד בו אף עץ. כי הגן נטע בשיכבה דקה מאוד של אדמה, על גג מאגרי-המים הגדול של בומביי.

עד לפני זמן לא רב היה מאגר המים פתוח, ואז שמו לב תושבי העיר כי הי עורבים שצפו מעל מגדלי הדממה הפילו לעתים בשר-אנוש אל תוך מימי העיר. הפארסים, כמו כל מיעוט רגיש, מיהרו לתקן את הפגם. הם יצקו על חשבונם גג בטון למאגרי-המים, וכדי ליפות את הגוף נטעו מעליו גן והגישוהו כמתנה לעיר בומביי.

הפרי האסור

הם, הם מאוד אפילו. בערך כמו כיום חמסין הגון אצלנו. אבל בני-שיחי כאן מתפעלים מהאקלים. "באמת קריר בתקופה זו של השנה", אמרו לי לא פעם. "אם אתה רוצה להרגיש מה זה חום - בוא הנה בעוד חודשיים-שלושה."

לא, תודה רבה.

כיצד המרכיז - בעצם: באחת מעשרות הכיכרות המרכיזיות - עומד רוכב ומציע מיץ אנוס טרי וקר. גושי הקרח משקשים בדלי הלבן. הלשון כבר בחוץ מרוב צמא וחום. כמה מאות אלפי פעמים בחיים שלי ניגשתי לרוכל כזה והרגיזתי את צמאונני בתלאיבי, בקהיר, באיסטנבול, בהבאנה. אבל פה אני מתאפק. האחות היקרה של משרד-הבריאות בקריה הזהירה אותי בכל חומרת הרפואה: "אל תאכל שום פרי. ואל תשתה שום מיץ שם. חבל על הבריאות."

לכן התאפקתי. אבל כמה זמן, אלוהים, כמה זמן אפשר להתאפק בחום הזה? ומשום מה, אין לבקבוק הסטרילי של קוקה-קולה אותה משיכה מהפנטת כמו למיץ הטרי הזה.

עוד כמה צעדים מהבילום, והנה רוכל שני. הוא אינו מציע מיץ, כי אם פרי חי. הפרי מוכף לפניו על צלחות קטנות, מקולף וטרי, סליחה, אחות יקרה במשרד-הבריאות בקריה. איני יכול יותר. חוץ מזה, לשם מה נתת לי שתי זריקות נגד חולירע והרכבה נגד אבעבועות, אם איני יכול אפילו לאכול מעט פרי טרי? תגידי את בעצמך: יותר כדאי למות כאן בניכר למראה הי פירות האסורים?

ניגשתי לרוכל והצבעתי על צלחת אחת. (המשך בעמוד 22)

ינסו לעשות נפשות לדתם. הפארסים הסכימו. כיום הם מדברים הינדית, לבושם כלבוש יתר בני-הארץ - ויחד עם זאת הם נפרדים מהם לחלוטין. כדי לשמור על דתם הנפרדת, לא התחתנו עם זרים. כדי לשמור על חייהם למדו, התעשרו ובימי האנגלים שיחפו פעולה הדוקה עם המנג'ון הלבן.

עופות הטרף

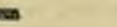
המכונות שהסיעה אותנו אל היקצה הצפוני של העיר טיפסה במעלה הר טובל בירק. בין חורשות המאנגו והקרוס ניצבו ארמונות, חהילות ומקדשים. בי פתח כל מיקדש ניצב פעמון; המתפלל צלצל בו, כדי שתפילתו תתקבל. קרוב לראש ההר נעלמו הבתים. מצד שמאל השתרע הים, מימין חורש-עץ סבוך. "אלה מגדלי הדממה", הסבירה פרחיו.

מגדלי הדממה אינם, למעשה, אלא שש בארות גדולות שנחפרו בתוך ההר. הם שייכים לכת הפארסית ומשמשים להם לביצוע אחד המינהגים המוזרים ביותר בי עולם. לכאן הם מביאים את מתיהם. ההינדו שורף את גופת המת; היהודי קובר אותה באדמה; מלחים בלביים מטילים אותה למצולות. אך הפארסים, הדבקים בעיקרי דת זאראטוסטרא, מתפללים לאש, לאדמה ולימים. לשרוף, לקבור או להטביע גופת מת תחלל את יסודות-הקודש. הם מצאו פתרון: מגדלי הדממה.

ירדנו מהמכונות ועלינו בשביל מרוצף, בין הירק. בראש ההר הגענו למעין שער-נצחון מאבן. "לורים מותר להיכנס רק עד כאן", הסבירה מדריכתי, "הלאה מותר רק לפי היתר מיוחד. והעיקר - אסור לצלם."

היא החליפה כמה משפטים עם גבר צעוק, וזה הסכים להובילני הלאה. עד שהגענו למרחק מטרים אחדים מן המגדל הראשון. "זהו", הודיע. "מכאן אסור להתקדם. אפילו לפארסים הרגילים. רק לעובדי המקום מותרת הכניסה למגדלים. בנקודה זאת הם מקבלים את הגופה מידי קרובי המשפחה, נושאים אותה על כתפיהם ויורדים עמה לבור הגדול.

שם הם מניחים אותה - כדי שהעורבים יטרפו אותה. בצורה זאת הם "קוברים" את מתיהם מבלי לטמא את אלהים: האש, המים והאדמה.

הגן הפארסי

איני יכול לסיים את סיפור מגדלי הדממה בנימה כה מדכאה. אך יצאנו

מנה של מונן כך הופיע קרישנה מונן - שד הבטחון של הודו, עוזרו הקרוב של נהרו ומנהיג הגוש האפרו-אסייתי באו"ם - על שער השבועון האמריקאי טיים. השבוע היה מונן מועמד מפלגתו באחד משכונות בומביי.

שיד ארס הנחש המוטיקלי, המסמל את הודו, ושקישט גם את שער מונן (בתמונה שבראש העמוד) אינו קיים רק בדמיון. זהו חזיון רגיל בהודו. בתצלום זה של שלום כהן נראה אחד ממאפלי הנחשים כשהוא מנגן על חלילו.

בומביי היא בומבה

ירקון-הנגב. אבל המספרים שסיפק בן-שיחי לא דיברו על 100 אלף מ"ק מים לחודש, כי אם על אלפי מיליונים ליום; לא על דונם פה ודונם שם - כי אם על אלפי קילומטרים מרובעים ועל הרים שלמים, ש-אדמתם נסחפה על-ידי הגשמים והשאיירה מאות אלפי איכרים נטולי-פרנסה. "כל בעיה בהודו", אמר, "יש להכפיל מיד ב-430 מיליון."

אבל מכיוון שקשה לעקוב אחריו 430 מיליון איש, הבה נתלחה אל אדם אחד מתוך המון אינסופי זה, כדי להכיר דרכו מעט את ארצו ויושביה. השם: פרחיו סקרוואלה. הגיל 19. עיניים שחורות וגדולות, חיוך נעים - והכל עטוף בקפידה אלגנטית בתוך סארי ממש ורוד. העלמה פרוויו היא בת הכת הפארסית. כפי שלמדתי לדעת, כבר אומר משה. זה אומר, קודם כל, שהיא בת של מיעוט זעיר בהודו: 100 אלף בסך הכל, מהם כ-65 אלף בעיר בומביי. מקורה של הכת היא פרס, ממנה ברחו ראשוני הפרסים לבומביי במאה השביעית, מפחד הכיבוש המוסלמי. בהגיעם לבומביי העניק להם המהאראג'ה זכות-מיקלט - בתנאי אחד: שיקבלו את השפה ההינדית המקומית כלשונם, ושל

תהלוכה נצחית תמונה רגילה של רחוב בבומביי, כפי שצולמה מתוך הודו, המתרבים במהירות מכונית נוסעת. 430 מיליון תושבי נוראה, מהווים 430 בעיות חמורות. הרפואה החדישה מחסתלת את תמותת-הילדים, בעוד שרמת-המחייה הנמוכה אינה מאפשרת עדיין להמונים לקלוט את רעיון הילודה המתוכננת ושיטות המניעה.